1. La llum fa fum

-Ei Jordina! -va cridar la Valèria en sortir de l'escola- Divendres marxem cap a Ca la Rita! Voldràs venir? Els pares d'en Carles ja li han dit que sí. Si a tu també t'hi deixen anar, serà súper!

-Espera't, que ho pregunto a la mare! -li va respondre mentre arrencava a córrer.

La Valèria sempre parlava d'aquella masia enmig del bosc, envoltada de prats on pasturaven ramats d'ovelles i on ella i la seva família vivien una pila d'aventures.

-M'ha dit que sí! -va fer la Jordina, que esbufegava per la corredissa-. Les teves mares hi estan d'acord, oi?

-És clar! -li va confirmar-. Puc convidar-hi dues persones, i la meva germana també. Tornarem dilluns a la tarda!

Les dues nenes saltaven **d'alegria** i van parlar de tot el que farien aquells dies. En Carles també es va afegir a la celebració. La setmana es va fer llarga i, finalment, va arribar el dia. Era divendres, tenien les motxilles a punt i en Carles i la Jordina esperaven **impacients**.

-Hola, Carles! -el va saludar la mare de la Valèria-. Vinga, puja, que només faltes tu! Dona'm la motxilla, que la poso al maleter amb les altres.

-Ep, noi! Que em diràs adeu abans de marxar? -va fer broma el seu pare.

-Adeeeeeu, papa! Fins dilluns... -va cridar, saludant-lo amb totes dues mans, quan la furgoneta va arrencar.

-Una, dos, tres, quatre... -comptava la Camila, la germana gran de la Valèria-. Som vuit! Sembla un autocar! -va exclamar, i tothom va riure.

Després d'una bona estona a la carretera cantant cançons i jugant a les endevinalles, van arribar a Ca la Rita per un camí ple de sotracs i pedrotes que va convertir l'interior del vehicle en una mena d'atracció de fira, que anava sacsejant a tothom entre xiscles i rialles.

-Ja hi som! -va dir la mama de les nenes-. Ara, cadascú ha d'agafar la seva motxilla i aquest parell us guiarà fins a la nostra habitació. Nosaltres dormirem a la d'en Pere i la Midori, que no hi seran i ens han deixat la seva, d'acord, noies? Quan hàgiu repartit els llits i deixat els sacs a punt, ja podreu sortir a jugar. I saludeu a tothom, eh?

Van aparcar al costat de la casa i van saltar de la furgoneta a correcuita. Ca la Rita, com en deien les persones que hi vivien, era la casa pairal d'una de les famílies més nombroses de la comarca, i era enorme! Van fer uns ulls com unes taronges i van entrar a la casa. De seguida van descobrir que no hi serien sols... estava plena de gent!

-Qui són, tots aquests? -va preguntar en Carles.

-Ah! -va fer la Camila-. Resulta que a Ca la Rita fem una cosa que es diu *masoveria urbana.*

-Masoveria Urbana? I què és, això? -va preguntar la Jordina.

-La compartim. Hi ha persones que hi viuen i d'altres hi venim els caps de setmana i durant les vacances -els va explicar la Valèria-. Treballem a l'hort, als camps dels voltants, cuidem els arbres fruiters, reparem el que no funciona... Quan vam arribar no s'hi podia ni viure, i mira ara!

-Sí, la Rita, la propietària de la casa, no se'n podia cuidar -va afegir la Camila-, i fem un intercanvi: nosaltres la cuidem i ella ens hi deixa viure.

-Quina sort! Que *guai*! -van fer tota la colla.

Després de preparar l'habitació van sortir a explorar els voltants de la casa. Van passar una bona estona a la cabana que hi havia al bosquet del davant, van passejar fins al riu i van collir maduixetes silvestres fins a l'hora de dinar. Hi havia arròs a la cassola fet amb hortalisses collides de l'hort. Estava boníssim! Aprofitant que hi eren tots i totes, van fer una petita assemblea per organitzar la feina d'aquells dies i per informar d'algunes novetats: havien nascut dos cabrits nous i ara també feien formatge de cabra.

Després, algú va treure cartes i jocs de taula i van passar una tarda **tranquil·la** i divertida.

-Qui m'acompanya al galliner? -va preguntar l'Helena, una dona que vivia a la casa.

D'una revolada, la Jordina, en Carles i la Valèria es van aixecar i la van seguir. L'Helena els va donar un cistell i els va explicar com havien d'agafar els ous sense **estressar** les gallines.

-Heu vist? -va fer la Jordina-. D'aquella finestra surt fum, i és de color blau!

-Fum? -va preguntar l'Helena, **preocupada**, mirant cap a on assenyalava la Jordina- Ostres! Si allà hi tenim el generador!

Els va donar el cistell amb els ous i va sortir disparada del galliner. En un tres i no res, tot eren corredisses mentre aquell fum blau misteriós s'escampava pertot arreu, dins i fora de la casa.

De sobte, el brunzit del motor del generador es va aturar i la casa es va quedar a les fosques.

-Què ha passat? -va preguntar la Valèria mentre entrava amb els ous a la cuina.

-Em sembla que el generador ha fet llufa... -li va respondre en Xevi, el company de l'Helena-. Es veia a venir! Sort que demà la Kali arribarà amb les plaques.

Era capvespre i, a poc a poc, van anar encenent espelmes de totes mides i colors que il·luminaven la casa. També havien encès la llar de foc i cremava algun llum d'oli d'aquells antics. Van parar la taula al menjador i van sopar sota la llum de les espelmes.

-Això em recorda vells temps -va sospirar la mare de la Camila i la Valèria-, abans que arribés el generador.

-Què és un generador? -va preguntar en Carles amb **timidesa**.

-És un motor que fabrica electricitat -li va respondre l'Helena-, el nostre funciona amb gasoil.

-Però demà arribarà la Kali i podrem instal·lar les plaques solars! -va dir tot d'una la Valèria-. Que també fan electricitat i no contaminen! Oi, Xevi?

-Exacte. I el vell generador passarà a la història! Perquè a Ca la Rita cada dia som més ecològics i més sostenibles! -va presumir.

-Així, fins llavors viurem com quan encara no existia l'electricitat, oi? -va preguntar la Jordina, il·lusionada.

-Bé, en aquells temps tampoc existien els mòbils... -va dir l'Helena-. Ja veuràs tota aquesta colla quan comencin a esgotar les bateries! -i va riure escandalosament.

Tothom es va afegir a la broma... encara que més d'un i més d'una també van mirar de reüll, amb certa preocupació, la seva pantalleta.

-Demà la Kali estarà **contenta**! -va afegir algú-. Segur que entre tots i totes instal·larem les plaques a la velocitat de la llum! Fiuuuu...

2. Quilòmetre zero

Aquell matí hi havia enrenou a la parada de la senyora Enriqueta. Només d'obrir, la mestressa havia fet lloc a dues nouvingudes entre les fruites del taulell. Amb les fulles de punta i el cos recobert d'una pell groguenca i endurida que recordava la closca d'una tortuga, les dues pinyes van despertar la **curiositat** de tothom.

-I vosaltres qui sou? -els va preguntar, **intrigat**, un dels tomàquets de penjar que hi havia en una columna.

-Qui, nosaltres? -va preguntar amb **timidesa** una d'elles.

-Som pinyes tropicals... -es va presentar l'altra, tot seguit.

-Feu bona olor... -van dir a la vegada els grams d'un gotim de raïm que tenien just al costat.

-Gràcies! -van fer elles, d'allò més coquetes- Venim de lluny i arribar fins aquí ha estat tota una aventura!

Com cada matí, el senyor Yi era un dels primers que entrava al mercat. Es va aturar davant la parada de l'Enriqueta i mentre la feia petar amb ella, li va demanar una per una les fruites i les verdures que duia anotades en una llista i que necessitava per cuinar els plats del seu restaurant xinès.

-I ara què passa? -va preguntar una de les pinyes.

-Doncs que nosaltres ens en anem amb el senyor Yi... -li va respondre un litxi des de la bàscula-. Li devem agradar molt, els litxis, perquè sempre que ve se n'emporta uns quants...

-I ja ho tenim! -va fer l'Enriqueta-. Un quilo de litxis... Vol alguna cosa més? Ha vist quines pinyes?

El senyor Yi no solia comprar res que no figurés a la seva llista i només se les va mirar. Va pagar i es va acomiadar amablement de l'Enriqueta per continuar comprant.

-Així, veniu de molt lluny, vosaltres dues? - van dir els grans de raïm per reprendre la conversa.

-Sí -van fer les pinyes alhora -. De Costa Rica!

-I on para, això? -va preguntar un alvocat.

-Doncs no ho sé -va dir una d'elles-, però deu ser molt lluny, perquè hem vingut en avió!

-Nosaltres som de les illes Canàries! -va presumir un dels plàtans-. I vam arribar en vaixell!

-I nosaltres, de les terres de Lleida... -va afegir, **orgullosa**, una de les pomes Golden-. Les Royal Gala veniu d'Itàlia, oi?

-*Della bellíssima italia!* -van exclamar unes pometes menudes i rogenques que l'Enriqueta tenia en un cistell-. Ens van portar en un camió.

-Igual que nosaltres! -van afegir els grans del gotim- Vam venir en el mateix tràiler...

La cara de l'Enriqueta es va il·luminar sencera quan va veure l'Eudald, el seu fill, que s'acostava a la parada acompanyat de la Maia, la seva neta. Feia dies que no es veien i n'estava **enyorada**. La mestressa va obrir la porteta de la parada a correcuita i en va sortir per fer-los una abraçada.

-Ui, però que gran que ets, noieta! -va fer **meravellada**, mentre es mirava la nena de dalt a baix.

-A veure... -va fer ella abraçant-la de nou-. Sí, mira! Ja t'arribo al segon botó!

Els botons de la bata de l'àvia s'havien convertit en el mesurador oficial de l'alçada de les seves netes i l'excusa perfecta per abraçar-les sempre que es veien. A mesura que creixien, quedaven menys botons per atrapar. És clar que la senyora Enriqueta era més aviat baixeta i rodoneta, i la seva bata en tenia pocs, de botons...

-Sí, noia! -va dir l'àvia acaronant-la-. Com pot ser que creixis tan de pressa?

A la Maia li encantava acompanyar l'àvia a la parada i vendre com ho feia ella, i va entrar-hi fent una corredissa.

-Què voldria? -va preguntar la nena, estirant el coll per semblar una mica més alta darrera el taulell.

-Mmmmm... -va fer pensatiu el seu pare- Què tens de quilòmetre zero?

-Quilòmetre zero? -va preguntar la nena tot fent una ganyota-. Què vol dir això, papa?

-Doncs, mira, són les fruites i les verdures que han cultivat prop d'aquí -li va respondre l'àvia, que ja era al seu costat-. Ho veus? Com les pomes Golden, que són de Barbens, un poble que hi ha prop de Lleida.

-O les cebes, que venen de Figueres, oi? -va afegir l'Eudald.

-I les bledes, els espinacs... o les carxofes -va seguir l'àvia-, que m'arriben del Prat de Llobregat.

-I aquestes pinyes? -va preguntar la Maia.

-Ui, no, les pinyes no, bonica! -li va respondre- Venen de l'Amèrica Central, que són del tròpic.

-Són de Costa Rica! -van cridar els grans de raïm, fent-se els interessants-. Això queda una mica lluny!

-Què ha dit, que som de quilòmetre zero? -es preguntaven, **confoses**, les bledes- I això és bo o és dolent?

En un tres i no res, es va organitzar un bon guirigall al taulell de la senyora Enriqueta. Tothom hi deia la seva. Mentrestant, sense adonar-se d'aquella conversa fruitera i verdulera, la Maia va pesar quatre pomes Golden a la bàscula.

-Té, posa-les en una d'aquestes bosses -li va dir el pare, oferint-n'hi una de les que duia al carretó-. I després, en aquesta més grossa, posa-hi dos quilos de taronges.

-Que són de València! -va fer l'Enriqueta-. I estan boníssimes!

-I si comprem una pinya? -va preguntar la nena, agafant-ne una per la corona.

-Pinyes no, Maia... -li va respondre el seu pare-. Deixen massa petjada ecològica, reina. Recordes que en parlàvem l'altre dia? -va seguir l'Eudald-. Pensa que les deuen portar en avió, que és el mitjà de transport que contamina més de tots, i això a banda de tots els pesticides que fan servir a les plantacions, que fan malbé la terra i perjudiquen la salut de les persones...

-Que diu que què? -van dir tot d'una les pinyes, **sorpreses**.

-Vaja... -va sospirar l'Enriqueta-. Potser no n'hauria de vendre a la parada, oi? Però és que agraden tant, les pinyes!

-Però hem de cuidar el planeta, àvia! -li va dir la neta-. Has vist quines bosses? Són de roba, així no utilitzem les de plàstic. Tenim un repte per reduir la nostra petjada ecològica: plàstic zero! Què et sembla? T'hi apuntes?

-Ja ho veig, ja! Plàstic zero, productes de quilòmetre zero... -va observar l'àvia, **admirada**-. Ja podeu comptar amb mi! M'apunto al repte del zero!

3. La ciutat de les persones

La Carlota estava **convençuda** que la Sala de Plens era la més bonica i elegant del seu ajuntament. Les decisions importants per a la ciutat es prenien allà, i per això s'hi feien totes les reunions del Consell.

Mentre esperava, n'observava **embadalida** tots els detalls: els quadres que hi havia penjats a les parets, els finestrals, les banderes, l'escut... i somiava que un dia, de gran, seuria en una d'aquelles cadires com a consellera o alcaldessa de la ciutat.

Era el seu primer any al Consell dels Infants, estava **neguitosa,** i a la vegada, molt **il·lusionada**. Era tota una responsabilitat i un **orgull**, representar-hi els infants de la seva escola. Quan hi va haver arribat tothom, l'alcalde, que es va afegir a la trobada, els va donar la benvinguda i va començar la reunió.

-Bon dia! -els va saludar la Sílvia, una de les dinamitzadores del Consell-. L'últim dia que ens vam trobar vam quedar que preguntaríeu als vostres companys i companyes què és el que valoren més de la ciutat i quines propostes tenen per millorar-la una mica més. Com ha anat l'experiència?

-Nosaltres hem descobert que la nostra ciutat té moltes coses bones! -va fer l'Arnau.

-A nosaltres ens ha passat el mateix! -va afegir la Carlota, **entusiasmada**-. I portem una pila de propostes!

-En Víctor, un company de cinquè, ens va explicar que un dels millors llocs de la ciutat és el parc de l'Òliba -va seguir l'Arnau-, perquè hi ha un recorregut amb unes rajoles especials que a la seva mare, que és cega i porta bastó, li van perfectes per orientar-se quan hi va a passejar. Per això, una de les nostres propostes és que hi hagi més recorreguts amb rajoles com aquestes a tota la ciutat.

La Sílvia prenia nota en el seu portàtil de tot el que deien els i les diferents representants del Consell, i també feia de moderadora de la reunió i donava la paraula a qui volia parlar. Hi havia una pila de mans alçades i moltes ganes de participar-hi.

-Digues, Marina -va dir tot assenyalant una nena que feia una estona que aixecava el dit, **impacient**.

-A la nostra escola -va explicar- hi ha hagut molts nens i nenes que han coincidit que un dels millors dies de l'any és el dia sense cotxes. Perquè podem anar en bicicleta a l'escola i moure'ns en llibertat per tota la ciutat!

De cop i volta, el silenci de la Sala de Plens es va trencar i tothom va comentar en veu alta l'aportació de la Marina.

-Feu silenci... -va demanar l'alcalde-. Ja veig que heu parlat del dia sense cotxes a gairebé totes les escoles!

Es va sentir un <<sí>> general a la sala i poc a poc van anar recuperant la **calma**.

-Segueix, Marina -va dir la Sílvia.

-Gràcies! -va dir la nena, **agraïda**- Doncs una de les propostes que fem és que hi hagi més dies sense cotxes, encara que només sigui durant unes hores. I també que hi hagi carrils bici per tota la ciutat. Com l'any passat, que vam fer els camins escolars que van agradar tant a tothom!

-Puc dir una cosa important sobre el tema de les bicis? -va interrompre en Mohamed, aixecant el braç des del seu lloc.

-Si creus que és important... -va fer la Sílvia, que li va donar la paraula.

-La Jana, una companya de sisè, ens va explicar que la seva família no tenia prou diners per comprar-li una bici, així que els nens i les nenes del bloc de pisos on viu es van organitzar i ara tothom comparteix la seva bicicleta i una pila de coses més amb els altres. Per això diu que per a ella el que té més valor de la nostra ciutat són les persones. Nosaltres proposem que l'Ajuntament organitzi un servei de préstec que funcioni com una biblioteca on, tal com es fa amb els llibres, hi hagi bicicletes per compartir.

-Ostres, Mohamed! -va exclamar la Sílvia, **meravellada**- Que bonic això que va dir la Jana! <<El que té més valor d'una ciutat són les persones>>... D'aquesta frase en podria sortir un lema per a alguna de les campanyes del Consell dels Infants, oi? Seguim, digues, Carlota...

-Nosaltres també hem parlat de compartir -va fer la Carlota-. El curs passat, durant el confinament, hi havia nens i nenes que no tenien ni *wifi* ni ordinador i a l'escola ens vam organitzar perquè cada família tingués, com a mínim, un portàtil i que tothom es pogués connectar a internet. Vam fer votacions, i una de les coses que valorem més de la ciutat és la connexió entre les persones. Per això, una de les nostres propostes és que hi hagi *wifi* i ordinadors per a tothom.

-Precisament, després de l'experiència de l'any passat -va dir l'alcalde-, s'estan acabant d'instal·lar els diferents punts de *wifi* obert de l'Ajuntament, i molt aviat tothom s'hi podrà connectar...

-A més de bicicletes -va afegir en Mohamed- també es podrien recollir els ordinadors, els mòbils i les tauletes que la gent ja no faci servir per arreglar-los i deixar-los, també, a qui els necessiti...

La reunió es va allargar fins a gairebé l'hora de dinar. Després de recollir totes les propostes i d'escoltar la veu de cada representant del Consell, van triar cinc propostes per fer arribar al Ple de l'Ajuntament amb **l'esperança** que s'aprovessin i es fessin realitat. Es van organitzar cinc comissions, una per a cada proposta, a fi de preparar les presentacions que l'Arnau i la Marina, portaveus del Consell dels Infants d'aquell any, portarien al Ple.

-Abans de donar per acabada la reunió us voldria dir una cosa... -va fer l'alcalde, **emocionat**- Com sabeu, fa molt poquet que soc l'alcalde i és la primera vegada que participo en una reunió del Consell dels Infants. La Sílvia me n'havia parlat molt bé de vosaltres... i heu superat totes les meves expectatives, n'estic **sorprès**! Si ja pensava que era important escoltar la veu dels infants, ara crec que és fonamental per a la ciutat! Us felicito per tota la feina que esteu fent i us en dono les gràcies, en nom de tota la ciutadania!

Aquelles paraules van arrencar l'aplaudiment de tota la Sala de Plens i, poc a poc, els nens i les nenes es van anar aixecant per marxar cap a casa amb la **satisfacció** de la feina ben feta i amb moltes ganes de continuar treballant pel present i el futur de la seva ciutat.

4. Rescat a l'àrtic

Un bon matí de primavera, a l'Àrtic, la Nívia i la seva família caminaven pel gel polar buscant alguna cosa per menjar.

-Tinc gana, mare! -va exclamar la petita osseta, afamada.

-Jo també! -la va seguir el seu germà bessó.

La mare havia caçat l'última foca dos dies enrere i feia una pila d'hores que caminaven, seguint el rastre d'una beluga que devia haver quedat atrapada en el gel. Començaven a fallar-los les forces i necessitaven alimentar-se urgentment.

-Ja devem ser a prop -els va dir l'ossa-, en sentiu l'olor? Cada vegada és més forta.

-És allà! -va cridar la Nívia, que va arrencar a córrer-. Heu vist que grossa?

-Mengeu-ne tant com pugueu, que no sabem quan ho podrem tornar a fer -els va dir la mare, que vigilava a dreta i esquerra-. Deu fer uns quants dies que aquesta beluga és morta i segurament aviat arribaran més ossos per menjar. Podria ser perillós quedar-nos aquí massa temps.

Es van atipar tant com van poder durant gairebé dos dies. Tenien tanta gana! Cada vegada era més difícil trobar menjar i havien de fer llargues caminades per poder caçar. La mare ossa va aixecar el cap i va ensumar atenta.

-S'acosta algú! -els va avisar-. Vinga, hem de marxar...

Van fer quatre queixalades més a la balena blanca i van seguir caminant. Havien d'arribar on encara hi quedés gel permanent o els tocaria nedar. El desglaç havia començat abans d'hora i s'acostava l'estiu. La mare els havia explicat un munt de vegades que abans, quan ella era petita, hi havia més gel i era molt més fàcil caçar. Alguna cosa li passava, al mar, l'aigua estava més calenta i cada vegada feia menys fred. A la mare, se la veia **preocupada**.

Amb la panxa plena, la Nívia es va posar a córrer enjogassada per la neu. Tot perseguint una guineu àrtica tan blanca com ella, es va allunyar de la mare i del seu germà, que la

cridaven envà. De cop i volta, el glaç que tenia sota les potes va començar a tremolar i es va esquerdar. L'osseta, **espantada**, es va aturar en sec i va descobrir, a pocs metres d'on era, un enorme vaixell que avançava esberlant el gel. **Atabalada**, va arrencar a córrer a la **desesperada** mentre el terra se li partia sota els peus.

-Mare, mare! -cridava, **aterrada,** mentre s'aferrava amb les urpes a la placa on havia quedat atrapada i procurava mantenir l'equilibri enmig del vaivé de les onades.

Però la mare havia quedat just a l'altre costat del vaixell trencaglaç, que avançava imparable destruint-ho tot al seu pas, i no la podia veure ni escoltar. Només podia sentir el soroll dels motors d'aquell monstre flotant i els espetecs del gel trencant-se sota el pes i la força de la seva proa.

On feia una estona hi havia hagut un desert blanc i silenciós, ara hi surava un escampall de gel trossejat entre les aigües fosques i agitades de l'oceà. El corrent s'enduia la trencadissa mar endins i la petita Nívia s'allunyava de la seva família, anava a la deriva, i tant la mare com el germà osset se la miraven de lluny amb **impotència** i **neguit**. Hi havia massa distància i era massa petita per llançar-se a l'aigua i nedar. Estava perduda.

Resignada a la seva sort, es va ajeure mig plorosa, i de sobte:

-Pareu motors! -va cridar algú-. Allà hi ha una cria d'os, la veieu?

-Sí, i sembla que està sola -va afegir algú altre-. No hi ha ni rastre de la seva mare...

-Llenceu el bot salvavides! L'anirem a buscar.

Eren persones! La mare n'hi havia parlat alguna vegada i només portaven problemes. Duien armes i mataven a distància, ho embrutaven tot i viatjaven sobre aquells monstres flotants que partien el gel com si res. **Desconfiada**, es va estarrufar tota i va esbramegar amb totes les seves forces mentre s'acostaven per rescatar-la.

Li van llençar una manta al damunt per capturar-la i la van portar cap al veler amb molta cura. Un cop allà, la van tancar dins d'una gàbia mentre ella els ensenyava les dents, amenaçadora.

-És possible que el trencaglaç atòmic l'hagi separat de la seva mare -va deduir una de les marineres.

-La deu estar buscant, pobra! -va exclamar un dels seus companys, que mirava de trobar-la amb els binocles.

-És per aquesta zona que hi ha l'*Estrella Polar* ancorat, oi? -va preguntar un altre mariner-. Segur que ens poden ajudar!

-Bona idea! -va exclamar la seva companya-. Hi contactaré per ràdio ara mateix!

La Nívia havia tingut molta sort. En aquell veler hi navegaven un grup d'ecologistes que es dedicaven a cuidar i protegir la naturalesa. Feia setmanes que perseguien el trencaglaç nuclear i denunciaven el mal que feia al casquet polar, obrint camí a creuers i altres embarcacions que només feien que empitjorar les coses.

-Aquí l'*Estrella Polar*, de l'Expedició MOSAIC -va sonar a l'altaveu de l'emissora-. Hola *Èider Segon*, com us podem ajudar?

-Hola, *Estrella Polar*, acabem de rescatar una cria d'os polar. Creiem que la seva mare deu ser a prop vostre. Us en podríeu encarregar?

-Tenim diversos equips rastrejant la zona per protegir l'expedició, si la mare d'aquesta cria volta per aquí, ho sabrem! -es va tornar a sentir-. Ara mateix tenim l'helicòpter en l'aire, si ens dieu on sou, la passem a buscar.

I, dit i fet, al cap d'una estona l'helicòpter de l'expedició MOSAIC, que es trobava a l'Àrtic investigant els efectes del canvi climàtic i l'escalfament global des de feia mesos, va aterrar sobre una enorme placa de gel, a prop del veler. La Nívia tenia molta **por**, no havia volat mai ni coneixia les persones, però alguna cosa li deia que tot allò ho feien per ajudar-la i va decidir **confiar**-hi.

Seguint les indicacions de la tripulació de l'*Èider Segon*, la pilot de l'helicòpter va resseguir el camí que havia deixat l'enorme trencaglaç atòmic, esperant de trobar-hi la mare de l'osseta, que s'havia adormit, esgotada, a la falda del copilot.

-Allà hi ha una ossa amb la seva cria -va assenyalar la pilot-, deuen tenir la mateixa edat, podria ser la seva mare.

S'hi van apropar i van aterrar procurant no espantar-la. Van fer quatre carícies a la Nívia i la van deixar a uns metres de l'helicòpter, sobre la neu. La petita va aixecar el cap i de seguida va ensumar la seva mare i el seu germà, que eren molt a prop.

Mentre l'helicòpter s'enlairava de nou, l'osseta es retrobava amb la seva família fent salts d'**alegria** i abraçant-los amorosament. Al final tot allò només havia estat un **ensurt**, i havia descobert el millor i el pitjor del món dels éssers humans.

5. Bithi

-Vigila, Aniol, que perdràs el mocador! -el va avisar la Lucía mentre corrien cap a l'esplai.

-Quin mocador? -va preguntar ell, **estranyat,** mirant-se els pantalons en plena cursa.

De la butxaca dreta dels seus texans penjava un trosset de roba mig arrugada que voleiava com si fos una banderola. Sense saber ben bé de què es tractava, l'Aniol la va entaforar de nou cap endins, mentre arribava esbufegant a la porta.

-Sense córrer! Sense córrer! -els va dir en Marc, el seu monitor- Ja heu fet totes les proves?

-Sí! -va exclamar la Lucía, que es va posar la mà en un costat- Quin flat que tinc!

El joc de pistes estava en el moment més interessant. Després de passar-se tota la tarda corrent amunt i avall, havien descobert que per guanyar els caldria compartir la informació que havien aconseguit amb els altres grups i, per tant, no guanyaria ningú... o més ben dit, guanyaria tothom.

Mentre preparaven el berenar, es van explicar les anècdotes i les aventures de la tarda. S'ho havien passat tan bé!

-Aniol, el mocador... -va fer la Lucía de nou.

-Quin mocador? -va tornar a dir ell, **intrigat**, i va estirar aquell trosset de roba que treia el cap de la butxaca una altra vegada.

Algú l'havia cosit a la seva butxaca i no semblava que fos una etiqueta qualsevol. S'hi podia llegir un missatge en anglès, brodat en fil vermell, que deia:

<<S.O.S. My name is Bithi, I'm eleven years old and I want to be a doctor. They force me to sew pockets for $1 a day. Help me!>>

De sobte, el cor li va fer un salt. Es tractava d'un missatge d'auxili!

-Ei! Mireu què tinc aquí! -va cridar **exaltat**.

-Estàs bé, Aniol? Què et passa? -li va preguntar en Marc en veure-li la cara de **preocupació**.

-Guaita! Llegeix! -li va demanar, **neguitós**.

En veure que en passava alguna, els companys i companyes del grup el van encerclar mentre en Marc llegia en veu alta el missatge i el traduïa perquè l'entengués bé tothom.

-Diu que es diu Bithi, té la vostra edat, onze anys, i vol ser metgessa. Pel que sembla, algú l'obliga a cosir butxaques i només li paguen un dòlar al dia -els va explicar el monitor, **corprès**-. Un dòlar és molt poc i ella només és una nena, hauria d'anar a l'escola en comptes de treballar...

-<<Help me>> -va afegir la Lucía-. Demana ajuda!

-I diu on és? -va preguntar en Nel, un company del grup.

-No... -va fer l'Aniol mentre rellegia el missatge.

-Mirem l'etiqueta dels pantalons -va observar la Lucía-, segur que hi diu on els han fet! El meu pare se les mira sempre abans de comprar roba.

-La veus, Marc? -va fer l'Aniol, que es va girar d'esquena i la va buscar amb els dits.

-<<Made in Bangladesh>> -va llegir en veu alta el monitor, tot seriós.

Mentre berenaven van decidir que trobarien a la Bithi i que l'ajudarien. La Maria, la monitora del grup de grans, va agafar el portàtil de l'esplai i es van posar a investigar. La fàbrica d'aquells texans era a Dhaka, així que el més probable era que la Bithi visqués en aquella ciutat. Com s'ho farien per trobar-la?

De seguida es van fer les set i era hora de plegar.

-A veure... les famílies del grup de grans! -va cridar el Marc des de la porta de l'esplai-. Hauríeu d'entrar un moment, que els vostres fills i filles us han explicar una cosa molt important que ens ha passat avui.

Els va agafar de **sorpresa** i es van afanyar a entrar-hi. Què devia ser allò tan urgent que no podia esperar?

L'Aniol els va mostrar el missatge que la Bithi havia cosit a la butxaca dels seus texans, i que havien retallat per veure'l millor. Els van explicar tot el que havien descobert rastrejant la marca d'aquells pantalons a internet i la seva decisió de trobar la nena per ajudar-la, tot i que no sabien com fer-ho.

-Hi ha associacions que es dediquen a denunciar l'explotació infantil -va fer el pare de la Lucía-, jo en conec unes quantes.

-Podríem fer fotos del missatge i de l'etiqueta -va afegir en Nel-, i enviar-les a qui ens pugui ajudar.

Amb el portàtil de l'esplai mateix, van enviar alguns correus urgents i es van repartir les tasques que havien de fer. Les famílies del grup de grans no descansarien fins a aconseguir allò que es proposaven.

Al cap d'un parell de setmanes, en arribar a l'esplai...

-Nois i noies -els va saludar la Maria, emocionada-, aquest matí hem rebut una trucada molt important. Ens han dit que gràcies a la informació que els vam enviar fa uns dies, han descobert una fàbrica a la ciutat de Dakha on treballaven una pila de nens i nenes.

-I és la fàbrica de la Bithi? -va preguntar l'Aniol.

-Això sembla! -hi va afegir en Marc.

L'explosió **d'alegria** i de **satisfacció** va omplir de crits, de rialles i d'abraçades el local del grup. Aquella era una molt bona notícia! Tan bona que aquell vespre mateix en van parlar al telenotícies. I l'endemà ho van fer a la ràdio i als diaris. A tot arreu ensenyaven el missatge de socors que la Bithi havia cosit a la butxaca d'aquells pantalons i explicaven com l'havien pogut localitzar. Fins i tot un dissabte els van visitar les periodistes d'un programa per fer-los una entrevista, i van sortir a la tele!

Al cap d'un temps, quan ja gairebé no hi pensaven, a l'arribar a l'esplai...

-Bona tarda! -va saludar el Marc, amb un somriure d'orella a orella- Tenim una sorpresa per a vosaltres!

-Seieu, seieu... -els va demanar la Maria mentre encenia el portàtil de l'esplai.

De sobte, a la pantalla, hi van veure una nena que els somreia. Tenia la pell bruna i els ulls foscos. Els seus cabells eren llargs i brillants. Duia un bonic mocador de colors que li tapava part del cap, del coll i de les espatlles.

-És la Bithi? -van preguntar fent uns ulls com unes taronges.

-És ella! -va fer en Marc, **il·lusionat**.

Bocabadats, van escoltar les paraules **d'agraïment** de la Bithi, en un idioma que no comprenien i que algú anava traduint mentre la nena els gravava el missatge. Els explicava que ja no havia de treballar i havia tornat a l'escola, que esperava ser metgessa algun dia. Els deia que havien tancat la fàbrica on cosia butxaques i n'havien obert una altra on ara treballava la seva mare... Els ensenyava on vivia i els presentava tota la seva família.

Li van respondre amb un vídeo aquella mateixa tarda, i a partir d'aleshores la Bithi va ser una més del grup.

6. Molta gent petita

Havia arribat el dia. S'acostava la tardor i calia emprendre el vol, posar el rumb cap a les càlides terres africanes. Era el primer cop que l'Ori, la petita oreneta cuablanca, hvia de volar tan lluny. De bon matí es va afegir a l'estol d'orenetes que havia dormit a tocar de la bassa del poble per enlairar-se amb elles.

-Bon dia! -va saludar l'Ori.

-Molt bon dia! -li van respondre-. Sigues benvinguda!

-Tothom a punt? -va preguntar algú-. Sortim!

Les primeres van aixecar el vol **decidides** i la resta les van seguir enmig d'un gran enrenou de batecs d'ales i xisclets **nerviosos**. En un tres i no res, deixaven enrere l'únic poble que coneixia la petita Ori i van sobrevolar boscos, prats i camins. **Meravellada**, es va adonar que hi havia tot un món per descobrir!

-Guaita, Bernat! -va cridar el pare mentre assenyalava cap al cel-. Has vist quin estol tan gran d'orenetes?

-Sí! -va fer el nen-. Potser hi ha l'Ori!

-Com ho sabeu, que són orenetes? -va preguntar en Quim, un amic d'en Bernat, **encuriosit**.

-De qui parleu? -va afegir la Marta, una altra amiga-. Qui és l'Ori?

-Les orenetes tenen la panxa blanca, les ales curtes i la cua petita... ho veieu? -va dir en Bernat mentre els feia mirar enlaire.

-I l'Ori és una oreneta cuablanca que vam trobar mig ferida quan encara era una cria -va afegir la Tina, la seva germana-. La vam portar a un centre de recuperació d'aus perquè la curessin. Quan hi vam trucar per saber com estava ens van dir que ja l'havien alliberat!

-Que petites que es veuen les persones des d'aquí dalt! -va dir, **sorpresa**, l'Ori.

-Sí, tan petites i tant de mal que fan! -va exclamar l'oreneta que tenia just davant, una mica **enfadada**-. Aquest any, quan vam arribar vam trobar el nostre niu fet a miques!

-I ho embruten tot! - va afegir l'oreneta que hi havia al seu costat-. Conec un pardal que una mica més i s'ofega amb un xiclet d'aquests que tiren per terra.

-Recordeu l'estiu passat, que van cremar tot un bosc? -va fer la primera-. El fum no ens deixava ni respirar!

-Només porten problemes! -es va sentir més enrere.

L'Ori no se'n sabia avenir, les persones que ella coneixia no tenien res a veure amb tot allò que explicaven les seves companyes de vol. Quan tot just estava aprenent a volar, un gat va estar a punt de cruspir-se-la, però per sort aquell nen la va rescatar! Estava malferida i s'hauria mort, però aquelles persones que ara semblaven tan petites la van curar i la van alimentar fins que va saber volar.

-Espera! -va dir de sobte el pare, mirant la brúixola-. A veure cap on van...

-Cap al sud-oest! -va cridar la Tina, **entusiasmada**, mentre assenyalava l'estol d'orenetes que s'allunyava.

Van obrir una aplicació que el pare tenia instal·lada al mòbil i van entrar-hi tot de dades i la seva localització. En Quim els observava amb atenció.

-Quan vam trobar l'Ori -li va explicar en Bernat-, vam descobrir **l'apassionant** món de les aus migratòries!

-Les aus què? -li va preguntar el seu amic.

-Migratòries... -va repetir-. Les orenetes ho són. Ara que s'acosta el fred volen milers de quilòmetres fins a arribar a terres més càlides. Segur que van cap a l'Àfrica! Cada any tornen aquí per criar i sempre ho fan al mateix niu. Han de travessar el mar i també el desert del Sàhara. Són increïbles!

-I què feu amb el mòbil?

-Informar que hem vist una colònia... -va respondre la Tina-, i avisar de cap a on van. Som una pila de gent connectada ara mateix, ho veus?

-Poden tardar més de quaranta dies en arribar a la seva destinació -va explicar el pare-, i nosaltres procurem ajudar-les fent petites coses, com protegir els seus nius o cuidar els llocs on s'aturen a descansar perquè hi trobin aigua i menjar!

-Les cuidem... -va sospirar en Bernat, mirant el cel.

Uns quilòmetres més enllà, l'Ori continuava el seu viatge molt ben acompanyada. Aquell vespre dormirien en uns aiguamolls, s'atiparien de mosquits i descansarien a la fresca.

-Han arribat més orenetes! -va comentar la Maria, una agent forestal del parc natural-. És un grup força gran.

-Cada any arriben més d'hora i marxen més tard -va fer el Sergi, el seu company-. El canvi climàtic també els afecta.

-L'aigua està més calenta, els mosquits neixen abans...-va continuar dient ella-, i ja ho tenim! És l'ecosistema, tot està connectat!

-Parlant de connexions... -va fer en Sergi en obrir l'aplicació del mòbil-. Informarem que ja són aquí.

Al cap d'uns dies i de moltes hores de vol, va començar la llarga i perillosa travessa del mar. L'Ori el va trobar immens, gairebé tan gran i tan blau com el cel.

-Ho heu vist? El mar i el cel es toquen i sembla que no hi hagi res més! -va observar.

-Tot està connectat, Ori... -va fer una de les orenetes més velles del grup-. L'aigua, el cel, la terra, les plantes... les persones, nosaltres.

-Les persones? -va preguntar una de les orenetes més joves-. I ja ho saben, això?

-N'hi ha que sí... però encara són poquetes -va respondre-. Quan en siguin moltes, llavors sí que canviaran les coses i cuidaran el planeta com cal! Cada cosa que fan, per més petita que sigui, afecta els altres...

-Fa temps que les observem des d'aquí dalt -va afegir una altra veterana-, veiem les seves guerres i la pobresa i la fam que viuen moltes d'elles... És urgent, cal que aprenguin a cuidar-se!

La Malak i el seu germà, en Hamza, passejaven per la platja quan les van sentir arribar.

-Com criden aquests ocells! -va exclamar el nen.

-Són orenetes! -li va explicar la seva germana, **il·lusionada**-. Xisclen d'**alegria** perquè han arribat! Venen de l'altre costat del mar. Ho estem estudiant a l'escola.

<<Les aus connecten el nostre món>>, deia un cartell que hi havia penjat a la seva classe. I era veritat, elles no hi entenen de fronteres i amb el seu anar i venir connecten molta gent petita que des de molts llocs petits fan coses petites que, poc a poc, canvien el món.

<<Les aus connecten el nostre món>> va ser el lema de l'any 2020 per celebrar el Dia Mundial de les Aus Migratòries (el segon dissabte de maig).

La frase <<Molta gent petita, de molts llocs petits, fent coses petites, pot canviar el món>> la va dir l'escriptor Eduardo Galeano.